

VOORWOORD 11

I - POLITIEK & SAMENLEVING 13

NICCOLÒ MACHIAVELLI 13

Il Principe ('De vorst')

Discorsi sopra la prima deca di Tito Livio ('Gesprekken over de eerste tien boeken van Titus Livius')

Istorie fiorentine ('Geschiedenis van Florence')

Capitoli per una compagnia di piacere ('Reglement voor een vrolijke sociëteit')

LUIGI GUICCIARDINI 25

Historia del Sacco di Roma ('De geschiedenis van de plundering van Rome')

THOMAS MORE 29

ERASMUS - brief aan Ulrich von Hutten

Utopia

JUAN LUIS VIVÈS 35

ERASMUS - brief aan Juan de la Parre

De subventione pauperum ('Over de bijstand aan armen')

BALDASSARE CASTIGLIONE 39

Il libro del cortegiano ('Het boek van de hoveling')

II - DENKEN 42

FRANCESCO PETRARCA 42

Epystola ad posteritatem ('Brief aan het nageslacht')

Brief aan Cicero

Epystole ad familiares ('Brieven aan vrienden en kennissen')

IV, 1 (de beklimming van de Mont Ventoux)

Ad Italiam ('Aan Italië')

MARSILIO FICINO 48

Theologia platonica ('Platonische theologie')

GIOVANNI PICO DELLA MIRANDOLA 53

Oratio de hominis dignitate ('Over de menselijke waardigheid')

DESIDERIUS ERASMUS 57

Brief aan John Colet

Festina Lente ('Haast je langzaam')

Moriae encomium of Laus stultitiae ('Lof der zotheid')

Brief aan Maarten van Dorp

Julius exclusus e coelis ('Julius voor de hemelpoort')

Novum instrumentum omne (nieuwe bijbelvertaling), opdracht

De kwestie Luther

Institutio pricipis christiani ('Onderwijzing van de christenvorst')

MONTAIGNE 76

Essais ('Essays')

GIORDANO BRUNO 90

De l'Infinito, Universo e Mondi ('Over het oneindige, het universum en de werelden')

III - GODSDIENST 94

GIROLAMO SAVONAROLA 95

Preek VII, XXIII en X

MACHIAVELLI - *Discorsi*

- brief aan Riccardo Becchi

MAARTEN LUTHER 99

FRIEDRICH MYCONIUS - *Geschichte der Reformation* ('Geschiedenis der Reformatie')

Vijfennegentig Stellingen

Verteidigungsrede auf dem Reichstag zu Worms ('Verdediging op de Rijksdag van Worms')

KAREL V - *Veroordeling*

De kwestie Erasmus

JOHANNES CALVIJN 115

Institutie

CONCILIE van TRENTE 117

Vijfde zitting (over de erfzonde)

Zesde zitting (over de menselijke wil)

Vijftiende zitting (over priestercelebaat, aflaten, heiligenverering en vagevuur)

IGNATIUS VAN LOYOLA 120

Exercitia spiritualia ('Geestelijke oefeningen')

TERESA VAN AVILA 122

Uit de kloosterregel

Las moradas del castillo interior ('Innerlijke burcht')

JOHANNES VAN HET KRUIS 124

La subida del Monte Carmelo ('De beklimming van de berg Karmel')

La noche oscura del alma ('De donkere nacht')

IV - LITERATUUR 127

FRANCESCO PETRARCA 127

Era il giorno ch'al sol si scoloraro... ('Het was de dag waarop de zon...')

Epystole ad familiares ('Brieven aan vrienden en kennissen')

Oiè il bel viso, oimè il soave sguardo... ('Ach mooi gelaat waarin de ogen straalden...')

FRANÇOIS RABELAIS 129

Gargantua en Pantagruel

PIERRE DE RONSARD 136

Il faisoit chaud... ('t Was heet...')

Marie, baisez-moy... ('Marie, kom, kus me...')

Adieu...

MARGARETHA VAN NAVARRA 138

Heptaméron ('Zeven dagen')

TORQUATO TASSO 140

Combattimento di Tancredi e Clorinda ('De strijd tussen Tancredi en Clorinda')

LUDOVICO ARIOSTO 144

Orlando furioso ('De razende Roeland')

WILLIAM SHAKESPEARE 152

My glass shall not persuade, me I am old... ('Ik ben niet oud, mijn spiegelbeeld ten spijt...')

Lord of my love ('Heer van mijn liefde...')

In the old age black was not counted fair... ('Heeft, lang terug, zwart niet voor mooi gegolden...')

How oft, when thou, my music, music play'st... ('Altijd als jij, Muziek, muziek laat horen...')

V - BEELDENDE KUNST, DRAMA & MUZIEK 155

BEELDENDE KUNST

LEON BATTISTA ALBERTI 155

De pictura ('Over de schilderkunst')

LEONARDO DA VINCI 162

Trattato della pittura ('Verhandeling over de schilderkunst')

GIORGIO VASARI 165

Le vite de' più eccellenti pittori, scultori e architettori ('De Levens van de grootste schilders, beeldhouwers en architecten'), voorwoord en 'Het leven van Leonardo da Vinci'

LEONARDO DA VINCI 168

Brief aan Lodovico Sforza

ISABELLA D'ESTE 171

Correspondentie met Perugino

GIORGIO VASARI 174

'Het leven van Michelangelo'

PIETRO ARETINO 187

Brieven aan Michelangelo

ASCANIO CONDIVI 188

Vita di Michelangelo Buonarroti ('Het leven van Michelangelo Buonarroti')

MICHELANGELO 190

Veggio nel tuo bel viso... ('Uit uw gezicht straalt mij een schoonheid tegen...')

GIORGIO VASARI 190

'Het leven van Pontormo'

PONTORMO 194

Il mio libro ('Mijn boek')

ALBRECHT DÜRER 198

KAREL VAN MANDER - *Het schilderboek - 'Het leven van Albrecht Dürer'*

Tagebuch der Reise in die Niederlande ('Dagboek van de reis in de Nederlanden')

Beschrijvinge van Albrecht Durer van de menschelijcke Proportion

ANDREA PALLADIO 205

I Quattro Libri dell'Architettura ('De vier boeken over de architectuur')

BENVENUTO CELLINI 207

La Vita di Benvenuto Cellini ('Het leven van Benvenuto Cellini')

DRAMA

FILIPPO FIGAFETTA 210

Première Edipo Tiranno

JACOPO PERI - OTTAVIO RINUCCINI 213

Euridice

CHRISTOPHER MARLOWE 215

The Massacre of Paris ('De slachting te Parijs')

WILLIAM SHAKESPEARE 217

The Tragedy of Richard the Third ('Richard III')

MUZIEK

MARSILIO FICINO 221

Brief aan Peregrino Agli

BALDASSARE CASTIGLIONE 223

Il libro del cortegiano ('Het boek van de hoveling')

JOSQUIN DES PREZ 224

Nymphes des bois

VI - VAKWETENSCHAP & ONTDEKKINGSREIZEN 226

VAKWETENSCHAP

LUCA DI PACI(U)OLI 226

Summa de arithmetica ('Handboek wiskunde')

JOHANN TRITHEIM 227

Chronicon Hirsaugiense ('De annalen van Hirsau' - over de ontdekking van de boekdrukkunst)

NICOLAUS COPERNICUS 229

Commentariolus ('Het kleine commentaar van Copernicus')

PARACELSUS 233

Opus Paragranum

Opus Paramirum

Brief aan Erasmus

Intimatio ('Aankondiging')

ONTDEKKINGSREIZEN

ANONIEM 239

Vasco da Gama's eerste reis naar Indië

ANONIEM 245

Calcoen ('Calicut')

ANTONIO FIGAFETTA 247

Magalhães' reis om de wereld

TIJDTABEL